

ענף הבקר בחולתא בתשכ"א

פקה "נוצרו" מחמת אומדנים לא נכונים של כמויות המספוא שסופקו לעדר.

עלי לציין שחל שינוי יסודי בצירוף התפ"ר הכללי; בעבר, היחס בין המספוא הגס והמזון המרוכז עמד על 60:40; בתשכ"א התה"ו והיחס הפוך, היינו — המספוא הגס סיפק רק 40% והשאר נתמלא במזון מרוכז. בס"ה נצרכו 410,500 יחידות מזון; חלקו של המספוא הגס הסתכם ב-179,000 יח"מ והמזון המרוכז סיפק 231,500 יח"מ. סוגי המספוא הגס העיקריים בתשכ"א היו:

מרעה — 80,000 יח"מ.	
סלק מספוא — 236 טונות	
תחמיץ — 177 "	
שחת מהפלחה — 45 "	
שחת אספסת — 51 "	

ייצור הזבל השתפר בשנה האחרונה: הוצאו מהרפת 1100 קוב זבל משובח, ואפשר היה לקבל יותר אילו היינו מקפידים על ריפוד תקין.

הבעיות שיש לפתור

הבעיה הנצחית והמטרידה ביותר היא — יציבות צוות העובדים. אמנם יש לשמוח על כך ששני חברים מתמידים בתפקידם כ-8 שנים, אולם אין להסתפק בכך, משום שבצידם מת' חלפים עובדים לעתים קרובות מדי. כל חולב חדש, ויהא המסור והמצליח ביותר, גורם לירידה בתנובת החלב ולדלקות עטין — גלויות וסמרי יות; שלא לדבר על ימי-עבודה שמתבזבזים לצורך הכשרתו של העובד החדש. "האצילות מחייבת" — אנו הצטרפנו השנה ל"חברה הג' בוהה" של בעלי עדרים עתירי-תנובה, ולא נוכל להמשיך בטיפוח העדר בלי צוות מנוסה וקבוע שיידע לטפל בפרות המשובחות ובמשתבחות והולכות. הסיכום המצער (והלא-יאומן!) הוא שבעטיני פרוטינו "טיפלו" והתעסקו השנה 5 חברים ומועמדים, 4 נחלאים ו-4 ילדי בית-הספר. חלק מאלה "מתקדמים" כה מהר בהכ-

זוהי שנה ראשונה של קיום הענף בתנאים החדשים — סככה ומכון חליבה. מגמתנו היתה — ותהיה גם בשנת תשכ"ב — להגדיל את העדר במהירות על מנת למלא את המקומות הפנויים במבנים ולנצל במלואו את הציוד היקר ואת ימי העבודה המושקעים בענף. מגמה זו הביאה אמנם להגדלה רבה (יחסית) של מספר הראשים. אך מאידך האיט הדבר את קצב העלייה בתנובת החלב הממוצעת לפרה בשנה, והיא עומדת עדיין מתחת לממוצע הארצי של העדרים המבוקרים.

התנועה בעדר בתשכ"א

פרטים	העדר ב' 1.10.60	נוולדו	נקנו	יצאו	העדר ב' 1.10.61
פרות	56	—	—	12	64
מבכירות	13	—	4	—	13
עגלות	42	31	3	10*	49
עגלים	25	37	—	29	34
ס"ה	136	68	7	51	160

בשנה זו גדלה בשיעור ניכר תנובת החלב הכללית וכן עלה שיווק בקר לבשר. מן הראוי לציין שהישגים אלה בייצור לא גרמו להגדלה ניכרת בצריכת מזונות (לעומת תש"ך); ואשר להשקעות בעבודה, הרי לא היתה כל עליה שהיא לעומת השנה הקודמת. זה — הודות לשיכלול לים החדשים במבנים; בתשכ"א, כבתש"ך, הש' קענו בס"ה 1322 ימי עבודה.

תנובת החלב הכללית הסתכמה ב-330,000 ליטרים לעומת 260,000 ליטרים בתש"ך; התנו"ב הממוצעת לפרה בתשכ"א היתה 5500 ק"ג (בתש"ך — 5300).

ההזנה

בתשכ"א לא היתה "העברה" על תקציב ההזנה התיאורטי, בעוד שבשנים קודמות הגיעו ההעברות עד ל-30%; אמנם ספק הוא אם היו אלה העברות של ממש, כי יתכן שעודפים אלה באס-

* יציאת עגלות היתה מעל לנורמה בגלל מחלת שלשולים ביונקות.

מרובה על הברי! הנכון הוא שפרשת ההזנה כרוכה בתנאים אוביאקטיביים (קרקע, מים, אק" לים) וסוביאקטיביים (נטיות וידיעות עובדי המספוא והרפת, וכשרונותיהם) בכל משק ומשק, ואילו אצלנו — תנאים אלה טרם נתבררו והתגבשו ד" הצורך.

עלינו להקדיש תשומת-לב יתרה לבעיות הטיפול — קביעת הזיווגים הרצויים לפרותינו — על מנת לשפר את הנכס הגנאטי בעדר, שהינו „משובש" במידת-מה בשל חטאי-עבר, בטרם הופעלה באזורנו ההזרעה המלאכותית, ויתכן גם מחמת „מחלות הילדות" של ההזרעה המלאכותית בימיה הראשונים.

עלינו להתעניין יותר גם בבעיות הכלכליות של הענף וללמוד אותן, למען נדע להכריע אל נכון בשאלות סלקציה, בקביעת שיטות הזנה וטיפול שיבטיחו מישוק ראנטאבילי של הענף.

מטרותינו העיקריות בתשכ"ב — לשפר במידת ניכרת את תנובת החלב ויחד עם זה להמשיך בהגדלת העדר, וכן להגדיל ולייצב את צוות העובדים בענף.

י. פ.

חולתא, נובמבר 1961

שרתם, שאפילו תוך שבוע ראשון לכניסתם לעבודה זוכים בתפקיד של חולבים!

הפתרון הוא — הוספת חבר אחד, לפחות, לצוות הקבוע, ואז נוכל להרשות לעצמנו להכניס רק נחלאי אחד מכל קבוצת הכשרה לעבודת הרפת ואת אימון ילדינו בענף זה נוכל לדחות עד הגיעם לגיל מבוגר יותר (לא לפני הגיעם לכיתה י"א).

רק בסוף שנה זו הצלחנו להגיע להישגים נורמאליים בגדילתם של עגלי המרבק. עד כה בלט לעין-כל פיגורם בגדילה. הודות לשקילות סדירות ועריכת ביקורת לגבי הנורמות נתגלה לנו שעיקר הפיגור היה בחודשי הינקות. השנה שינינו את שיטת ההגמעה וההזנה, ומסתבר שתיוקנים אלה וכן שיפור בשיכון העגלים הביא לתוצאות טובות. אמנם אין זה משתקף לעת עתה בהגברת השיוק, כי רק בתשכ"ב יוכל להתבלט השינוי לטובה.

אנו מתלבטים עדיין לא מעט בבעיות ההזנה. טרם נסתיים הוויכוח בארץ בדבר עדיפות שיטה זו או האחרת. כן מופיעות הצעות חדשות מדי פעם, כגון: מרעה במקום ירק עונתי קצור, מספוא ירוק לעומת תחמיץ וכדומה; השמא

תפוחות הכרם אצל עגלות

מתוך 21 מקרים של תפוחות-הכרם בעגלות בגיל של 1–3 חודשים באיזור הגליל העליון בשנה האחרונה — 19 ארעו בשני מושבי-עולים ושני מקרים במשקים קיבוציים צעירים. במקרה אחד נותחה הגווייה ונמצא מסמר בבית-הכוסות של עגלה בת 3 חודשים; את כל יתר המקרים יש לראות כתוצאה של הזנה לקויה או טיפול מוזנח, והעגלות החלימו מיד לאחר שתוקנו הנוהגים הפגומים.

תפוחות-כרם אצל עגלות/עגלים בגיל 1–3 חודשים מופיעה בדרך כלל מחמת הזנה לא נכונה או נוהגי מימשק פגומים. הסיבות הן: זלילה בגלל הפסקות ארוכות מדי בין ארוחה לארוחה, או חוסר נזילים יחסי, חלב קר, שחת מאיכות ירודה, אכילת רפד ובליעת אוויר בשעת שתיה מהירה מדי.

משטר האכלה קבוע ותפריט מוזנח נכון ימנעו ברוב המקרים תפוחות כרם בבני-בקר. אני נוהג להמליץ על הוספת $\frac{1}{3}$ ליטר מי-סיד לחלב, או הוספת כוס שמן פאראפין לתערובת במקרים חמורים יותר. לעתים רחוקות יקרה גם שהרכב הפאונה בכרם הינו פגום ויעוצה הצעה להלעיט את העגלה בכופתת גירה שמוציאים מפי פרה בריאה, או שמכינים כעין בליל משארית התערובת שבאיבוס הפרות, אשר נרטב במיצי הקיבה בשעת העלאת הגירה של הפרות.

ד"ר קמחיין

רופא „החקלאית"

קרית-שמונה, דצמבר 1961